

TALPAS BOTOND – BETHLENDI ANDRÁS

IGEN, TESSÉK!

...az *Igen, tessék!* mozgalom erőteljes ifjúsági komponenssel rendelkezik. A tevékenységek mögött egy nagyon fiatal, diákszervezeti múlttal rendelkező csapat áll.

■ Miért kerül egy ilyen összeállítás az ifjúsági szervezeteket bemutató lapszámba? Valószínűleg azért, mert 2011 óta ez volt a nyelvi tolerancia egyik legmarkánsabb hirdetője Kolozsváron. Előkészítette a terepet az ifjúsági főváros során sikeresen alkalmazott többnyelvűségnek. A szabad piac logikájára alapozva arra sarkallja a cégeket, hogy azok magyar nyelven is megszólítsák klienseiket.

Alapgondolata szerint: az erdélyi városokban élő magyarok, ha tehetik, magyar nyelven veszik igénybe a különböző szolgáltatásokat. Ha egy cég világosan jelzi, hogy szolgáltatásai magyar nyelven is elérhetőek, bevételnövekedésre számíthat. Emellett a többnyelvű szolgáltatások hálózatba szervezésével kész adatbázist bocsát a magyar közösség rendelkezésére, ami kibővíti a magyar nyelv használatának tereit, valamint növeli a magyar nyelv presztízsét és használati értékét. A magyar nyelvi kompetenciákat egy zöld „*Igen, tessék! / Da, poftiți!*” feliratú matrica kihelyezésével jelezhetik a vállalkozók a klienseknek. Ekképpen a vásárlók egy jelöletlen nyelvi helyzet helyett egy jelölt nyelvi helyzetben találják magukat. Így már nem kell azon töprengeniük, hogy milyen nyelven szólaljanak meg például egy vegyesboltban, az autószerelőnél vagy épp a közjegyzőnél.

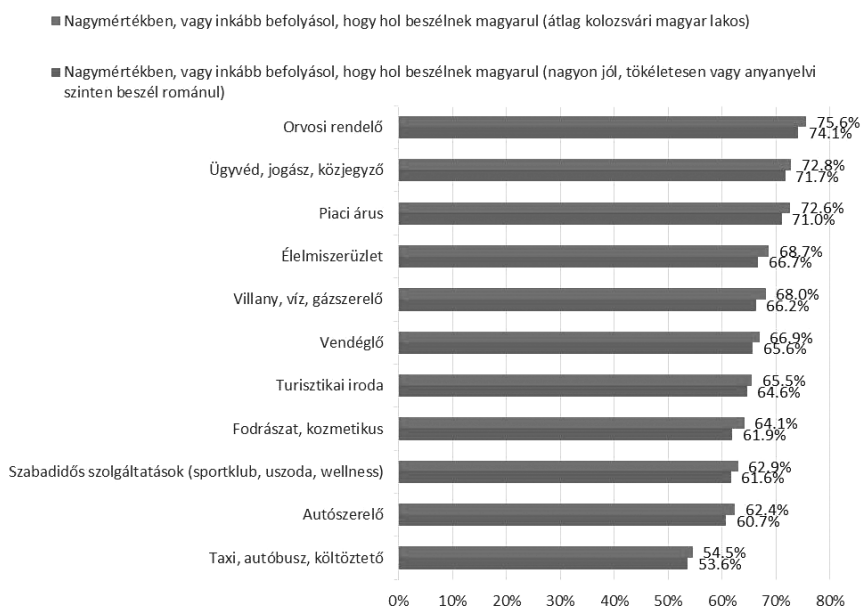
Másfél éves volt a mozgalom, amikor megjelent az *Igen, tessék! Kolozsvár* nevű, ingyenes közösségi havilap első száma. A magazinról hamar kiderült, hogy hatékony eszköz a magyar cégtulajdonosokkal való kapcsolattartásban és a kolozsvári magyar lakosság irányába történő kommunikációban.

Az elmúlt években az *Igen, tessék!* mozgalom több fiatalos, kreatív figyelemfelkeltő tevékenység-

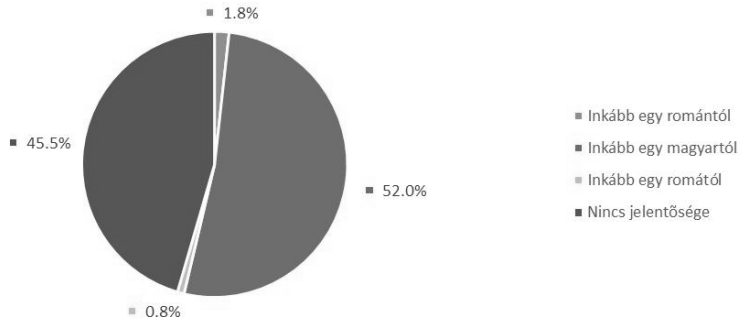
get is szervezett, ami tematizálta a többnyelvűség és az anyanyelvhasználat ügyét a magyar és a román társadalomban egyaránt. Ilyen volt például a Mátyás király audienciája projekt, ahol hat nyelven lehetett kérdezni Mátyás királytól Kolozsvár főterén, a szobor pedig a beépített kamerák, mikrofonok és a hat nyelven beszélő Márkus Barbarossa János közreműködésével valós időben válaszolt a járóelők kérdéseire azon a nyelven, amelyen épp kérdezték. A szervezet tevékenysége és jelenléte vélhetően pozitív szerepet játszott abban, hogy a 2015-ös évben az ifjúsági főváros szervezői könnyebben tudjanak hozzájárulni a témához. Hipotézisünket, amely szerint a kolozsvári magyar közösségben létezik igény a magyar nyelvű megszólításra, a szolgáltatások igénybe vételére, kutatások is alátámasztják.

A magyar szolgáltatások iránti kereslet és kínálat logikájának a megismerésére 2013-ban és 2014-ben három kutatást is végeztünk. Először a partnereinket kérdeztük meg arról, hogy milyen tapasztalataik vannak a magyar nyelvű kiszolgálással kapcsolatban. Második kutatásunkban a piac keresleti oldalának egy sajátos szegmensét vizsgálva a kolozsvári magyar egyetemisták körében végeztünk online kérdőíves kutatást Csata Zsombor szociológus szakmai vezetése alatt. A harmadik kutatásunk azzal a céllal készült, hogy minél jobb rálátást nyerjünk a kolozsvári magyar lakosság nyelvhasználati szokásrendszerére. A kutatás szakmai vezetője Kiss Tamás szociológus volt, a mintát az *Igen, tessék! Kolozsvár* közösségi havilap szórásadatbázisában szereplő háztartásokban élők képezték.

A mozgalom számára kulcsfontosságú eredményként mutathatjuk fel, hogy a vizsgálatok elvárásainkat felülmúlva igazolták vissza a kolozsvári magyar lakosság számottevő részének azt az igényét, hogy magyar nyelven vegye igénybe a különböző szolgáltatásokat. Ugyanakkor felülírta azt az elképzelésünket, amely szerint a mozgalom a hiányos román nyelvi kompetenciák miatt nyújt segítséget a kolozsvári magyaroknak. Kiderült, hogy nincs lényeges különbség a románul kiválóan, illetve a románul kevésbé jól beszélők között; mindkét szegmens szívesebben használja anyanyelvét a hétköznapi ügyintézés során. Bátran megállapíthatjuk, hogy az *Igen, tessék!* mozgalom egy általános kolozsvári igényre ad választ a román nyelv ismeretétől függetlenül.

A kutatás során a gazdasági etnocentrizmusra vonatkozó kérdést is feltettünk. Kiderült, hogy abban az esetben, amikor választani lehet egy magyar vagy román eladó között, a kolozsvári magyarok több mint 50 százaléka inkább magyar eladót választana.

A megkérdezettek mintegy 92 százaléka tartotta helyesnek, hogy a kolozsvári üzletek felirattal jelezzék az alkalmazottaik magyar nyelvi kompetenciáját. Számunkra fontos jelzés volt, hogy a feliratozásnak 90 százalékos a támogatottsága azok körében is, akik vagy nem hallottak az *Igen, tessék!* mozgalomról, vagy nem ismerik a tevékenységét. A kutatás továbbá rámutatott arra, hogy a megkérdezettek 63 százaléka szívesebben dolgozna magyar többségű munkaközösségben.

Kolozsvár sajátossága, hogy 3-4 kolozsvárra jut egy egyetemista; egy részük Kolozsvárt választja otthonául is. A nyelvhasználat tudatossága szempontjából fontos kiemelnünk, hogy a magyar diákok különböző nyelvi környezetből érkeznek; azáltal, hogy akár 5-6 évet is eltöltenek Kolozsváron, nyelvhasználati szempontból heterogén közösséggé formálódnak.

A gazdasági etnocentrizmus jelenlétét egy másik kutatás is visszaigazolta. 2014 februárja és áprilisa között Csata Zsombor az irányításával és a KMDSZ-szel online kutatásnak vetettük alá a kolozsvári diákokat. Arra a kérdésre, hogy inkább magyar vagy román eladótól vásárolnának, a diákok közel 60 százaléka a magyar eladót választotta. Csata Zsombor jelentéséből kiderült, hogy „a kolozsvári egyetemisták fogyasztásában megnyilvánuló etnikai szolidaritás és a minőség alapú pragmatizmus azokra a diákokra jellemző inkább, akik az egyetem mellett dolgoznak, és tanulmányi helyzetüket sikeresebbnek ítélik meg, ezen túlmenően pedig általában tudatosabban vásárolnak, jobban figyelnek a termékek származására.”

Mi magunk is részesei lehettünk volna az utóbbi kutatás mintájának, ugyanis az *Igen, tessék!* mozgalom erőteljes ifjúsági komponenssel rendelkezik. A tevékenységek mögött egy nagyon fiatal, diákszervezeti múlttal rendelkező csapat áll. Mind eszköztárát, mind célkitűzéseit tekintve az *Igen, tessék!* mozgalom egyértelműen a civil érdekérvényesítő mozgalmak sorába tartozik. Munkánkat megoldásorientáltan próbáljuk végezni, tagjainkat egészséges küldetéstudat is jellemzi. Erre szükség is lesz, hiszen hosszú az út, míg az erdélyi magyar társadalom legyőzi – az elmúlt évtizedekben felgyűlt – a hétköznapi anyanyelvhasználattal kapcsolatos frusztrációit.